

Stajerc

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Stev. 39.

V Ptuj v nedeljo dne 24. septembra 1911.

XII. letnik.

Krvavi izgredi na Dunaju.

Kar smo prorokovali, se je v nepričakovani zgodilo. V zadnji številki smo pisali, da draginja z vsemi svojimi žalostnimi posledicami nevarna in da je lačno ljudstvo vsega. In preteklo nedeljo so se res že zgodili velikanski izgredi na Dunaju, ki jih je bilo tako daleč dovedla je torej napačna in ljudska politika.

Mi gotovo nismo prijatelji nasilja in mi tudi popolnoma prepričani, da bi se dalo delavske dunajske dogodke z malo resne volje prečiti. Kajti to je gotovo: ljudstvo v razgorenosti spraviti, ni težko; pač pa je težko ljudstvo pomiriti. In istotako gotovo da se s takimi nečuvanimi izgredi ne da dosegati. Država ne sme in ne more napraviti komplementa pred policijskimi demonstracijami in če se vse šipe po palačah razbijejo, bode življenje niti za trohico cenejše. Vsaka država mora imeti postavno podlago in se mora postaviti na način uresničiti. To nam bode gotovo vsak pametni človek priznal. Pa tako razvijanje ne pomaga mnogo. V dunajskih izgredih tiči namreč jedro resnice, da je palača draginja na Avstrijskem nevarna in da je to danes najaktuelnejše ter najtežje vprašanje. Dogodki na Dunaju, ki prinesli na posamezne družine toliko gorja in splošno bedo le še povečali, naj bodejo v spomin vladi in poslancem, da naj se ne vendar enkrat že z resnim poddarskim delom. Ljudstvo potrebuje, da, to je „alfa in omega“ vse današnje resne stvari!

Kar se izgredov na Dunaju samih tiče, so res nepričakovano hudi. Socialno-demokratska stranka sicer izjavlja, da je hotela le nam potom demonstrirati proti draginji. Ali organiziranega delavstva se je tudi prav gotovo onih večnih malkontentov pridružilo, ki so vsak sleherni priložnosti v upor proti državi. In so demonstracije kmalu zavzele pravo pot, napadov policije in vojaštva, prišlo je do bojev in streljanja, dokler se niso valjala trupla na tlaku pred konjskimi kopiti policije... Kdo je kriv tej nesreči? Gotovo niso tisti, ki so demonstracijo povzročili, da bi imeli moč, obdržati maso delavstva v postavi. Ali najbolj krivi so tisti, ki draginjo zavlačili, ki ničesar proti draginji niso, čeprav so v ta namen poklicani in voljeni, tisti, ki vbogo ljudstvo v vsakem zanemarjajo, nad uporno lačno ljudstvo pa ter puške pošiljajo. Pravi „mene tekeli“ dunajski upor!

V naslednem podamo kratko poročilo dogodkov, ki so se preteklo nedeljo na Dunaju zgodilo:

Zažetek demonstracij.

Socialno-demokratska stranka priredila je rotovžem in parlamentom na Ringstrasse masovno demonstracijo proti draginji. Udeležilo se je te priredbe od 120 do 140.000 oseb, med njimi tudi tisoči žena. Delavci so se na vse zgodaj v posameznih okrajih zbirali in prihajali potem z zastavami v sredino mesta. Vedno so se čuli iz delavskih vrst glasni klici proti draginji, proti agrarcem in proti vladi. Oblast je vso policijo zbrala, da bi nevarnejše izgrede preprečila. Tudi vse dunajsko vojaštvo je bilo strogo pripravljeno. Zlasti se je stražilo ogrski ministerij v Bankgasse.

Shod pred rotovžem.

Vsled velikanskega števila udeležencev vršil se je shod na prostem pred rotovžem. Ves ogromni prostor in vse sosedne ulice so bile natlačene z brezštevilo množico. Razrampe rotovža in iz raznih postamentov je govorilo 30 poslancev soc. dem. stranke, ki so se ojstro proti vladi in draginji izjavili. Med govori že so se začeli klici: „Živio Portugalska! Živio revolucija! Angleško govoriti! Generalni štrajk!“ itd. itd. Na rotovž sta privezala dva izgrednika neki transparent, na katerem se je videlo v ozadju parlament, spredaj pa obešenega ministra. Na svetilki obesil je nekdo rdečo zastavo z napisom: „Živela revolucija!“ Tudi spomenike babenberškega nadvojvode in kardinala Kolonit so ovili z rdečimi zastavami. Na tisoče tiskanih listkov se je vrglo med množico, kateri so obsegali rezolucijo proti draginji, ki so jo ljudje navdušeno sprejeli. Proti 11. uri se je z rogom naznanilo, da je shod končan in velikanska množica se je pričela prepevajoče premikati proti Ringstrasse.

Prvi napad.

Velik del množice se je z viharnimi klici obrnil proti Burgringu (cesarjevi palači). Duri cesarjeve palače so se takoj zaprli. Nakrat se je v množici začulo, da je nekdo iz poslopja upravnega sodišča ustrelil. V velikanskem razburjenju je hitela množica takoj proti poslopju in je pričela s kamenji obmetavati. Okna krasne palače so bila v hipu razbita; potem so podrli v bližini vse plinove kandelabre in kosi železja obmetavali zgorajšna nadstropja. V bližini je tudi več velikih trgovin hudo trpelo. Razne kavarne in hotela je množica razbila ter napadla posamezne oficirje. Zdaj šele so policaji potegnili sablje. Eden izgrednikov je bil takoj težko ranjen. Ali velikanska množica je policaje kmalu na steno pritisknila, tako da niso mogli uničevanju konec napraviti.

Vojaštvo pride!

Zdaj se je poklicalo vojaštvo na pomoč. Najpreje je prijezdil en eskadron ulancev, katere je množica z divjim krikom pozdravila. Pred muzejem je bil zopet en eskadron huzarjev. Potem je prihitela ena kompanija 32. infant. polka in ena kompanija

„Deutschmeisterov“. Množica je klicala vojakom: „Ali ste lačni? Ali ste danes že kaj za jesti dobili?“ Ako so izgrednike na eni strani prepodili, zbrali so se zopet na drugi strani. Vojaštvo se je grdo napadalo in psovalo.

Napad na rotovž.

Kar nakrat je množica z viharnim krikom napadla rotovž. V hipu so bile vse šipe pobite. Ravno tako se je razbilo okraske ob stenah in dragocene reliefe. V muzejih so zlasti nedorasli pobalini grozovito divjali in nezmerno škodo napravili. Policija se je zaman trudila, da bi suroveže pregnala. Stražnike se je iz konj potegnili in ranilo. Policija in vojaštvo so le v skrajni sili nastopili in le najhujše izzivače aretirali. Mnogo oseb, zlasti veliko stražnikov, je bilo v teh bojih ranjenih. Rešilna družba je bila s svojimi vozovi takoj na mestu in je pomagala. Ljudstvo je bilo kakor besno. Izgredniki so si trgali srajce in vpili vojakom: „Le streljajte!“ Zlasti hude so bile ženske, ki so moze naravnost proti vojaštvu hujskale.

Barikade.

Organizirano delavstvo je potem večinoma odkorakalo v zunanje delavske okraje. V industrijskem kraju Ottakring prišlo je do hudih bojev. Izgredniki so razbijali prodajalne in pobijali šipe na javnih poslopljah; tako so zlasti tudi šole napadali. Iz vrt se je vzelo klopi in pričelo barikade graditi. Šele ko je prišlo vose vojaštvo v Ottakring, so to divjaštvo vstavili. Izgredniki so metalina vojake kamenje. Čuje se, da je moralo vojaštvo na raznih straneh streljati.

Krvave žrtve.

V kolikor se je moglo dognati, bila je pri teh bojih ena oseba ubita. Neki delavec ki je bil le slučajno v gneči, bil je namreč z bajonetom sunjen, tako da je na rani umrl. Na stotine oseb pa je bilo bolj ali manj ranjenih. Zvečer so se boji v Ottakringu nadaljevali. Na vojaštvo se je metalo kamenje in železje, tako da je moralo streljati. Policija je proglasila v Ottakringu nekako izjemno stanje. Na stotine ljudi se je odvedlo v zapore in se bodejo imeli zaradi javnega nasilja zagovarjati.

* * *

Tako je izbruhnila splošna nevolja nad grozno draginjo. Tudi v drugih mestih so se vršile demonstracije, čeprav ne na tako krvavi način.

Vsa javnost obsoja te izgrede, ali vsa javnost si je tudi edina v tem, da je skrajni čas, lačnemu ljudstvu pomagati.

Današnja številka ima zopet 2 strani priloge in šteje torej skupaj 10 strani ter več slik.